

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 1. septembra 2022 - Leto XXXII, št. 35

stran 2

ZBIRALEC PODOB

*»Dobro je biti dober«
stran 4*

*»Biu sam kak ena marioneta, stero neške drugi drži v rokaj«
stran 5*

*Skur sem nej djaukala
stran 8*

V Slovenskem domu je na ogled razstava Bruta Carniollusa

ZBIRALEC PODOB

V Slovenskem domu v Monoštru je minuli četrtek, 25. avgusta, generalna konzulka RS v Monoštru Metka Lajnsček odprla razstavo

za katerega je fotografski posnetek dokument časa, prostora, ljudi, dogajanja, trenutka v svoji večplastni, kompleksni dimenziji.

da avtor odlično obvlada tehniko in tehnologijo, a da so vendarle vse njegove stvaritve ustvarjene na likovni način, da jih na poti njihovega novega medijskega oživiljanja spremlja izostreno likovno razmišljanje avtorja samega. Njegov pristop je namreč vedno izrazito slikarski, saj je mojster barve in prostora, svetlob, linij in oblik, struktur, tekstur in kompozicij. V njegovih nakopičenih teksturah podob, v njihovih prepletih, prekrivanjih in domiselno insciniranih prizorih se reflektira njegovo umetniško zrenje, začutimo podobo kot medij, ki živi svobodo ideje, postavljene na trdne likovne temelje. «

Brut Carniollus je dejal, da upa, da bodo obiskovalci Slovenskega doma uživali v njegovi razstavi, ki bo odprta do konca septembra, obenem pa se je zahvalil priznani prekmurski glasbeni

Ob otvoritvi, ki je potekala tokrat malce drugače kot običajno, pred vodom v Slovenski dom, je zaigrala priznana prekmurska skupina Marko banda

z naslovom Zbiralec podob likovnega umetnika in fotografa Bruta Carniollusa. »Počasčeni smo, da gostimo mednarodno priznane avtorja, nagrajenega doma in v tujini, ki predstavlja sodobnejšo smer umetniškega izražanja, v kateri se prepletajo fotografija, digitalna grafika in digitalni kolaž,« je izpostavila Metka Lajnsček, predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem (ZSM) Andrea Kovács pa je poudarila, »da smo v Slovenskem domu gostili že številne razstave in vsaka od njih je posebna in edinstvena. Tako je tudi danes.« Sekretarka ZSM Nikoletta Vajda-Nagy je pojasnila, da je avtor tokratne razstave član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov in Likovnega društva Kranj, zastopajo pa ga Galerija 5+14, 10dence Gallery and Singulart. Kot samozaposleni v kulturi živi in dela v Radovljici. Predstavila je še misli Anamarije Stibilj Šajn, umetnostne zgodovinarke in samostojne likovne kritičarke, ki je o umetniku zapisala naslednje misli: »Brut Carniollus - je najprej odličen fotograf,

Vselej pa mu je tudi način izražanja, razkrivanja osebnega odnosa do vizualne stvarnosti, ki prinaša na eni strani sporočilo, po drugi pa likovno prepričljivost. A avtor gre še naprej. V računalniku namreč vidi možnost simulacije

Dve od razstavljenih del

svojih »svetlobnih zapisov«, svojega ustvarjalnega duha, svojih izvirnih idej in prenos vsega tega v novo vizualno nazorno stanje. Računalnik mu je pomočnik, ki mu omogoča prevajanje motivne snovi v večplastno, realno podobo, svojstveno in likovno zanimivo. Dela Bruta Carniollusa so prave vizualne senzacije, ki razkrivajo,

skupini Marko banda, ki je poskrbela za glasbeni del ob otvoritvi njegove letošnje četrte razstave.

(Slika na 1. strani: Brut Carniollus v družbi generalne konzulke RS v Monoštru Metke Lajnsček in predsednice ZSM Andree Kovács.)

Tekst in fotografije:
Silva Eöry

Šaulsko leto se je začnilo na naši šaulaj tō

S 1. septembrom se je začnilo šaulsko leto na dveh dvojezični osnovni šaulaj v Porabji ranč tak kak vseposedik na Vogrskom. Po ro-sagi v dosti mejstaj majo probleme, ka nemajo zavolē školnikov pa leranc. Nas je tō brigalo, kak je kaj s tejm v Števanovcaj pa na Gorenjom Seniki pa kak so se pripravljali na nauvo šaulsko leto. Ravnateljica števanovske šaule Agica Holec je vesela, ka letos začne šaulo ranč telko mlajšov, kak so nji meli lani, v osmi klasaj de sejdlo 41 šaularov. Ka je pa ešče baukše, ka do v prvom razredi meli sedem mlajšov. Več problemov ma s školniki pa leranci, vej je pa edna leranca, stera je včila male mlajše v nižji razredaj, odišla 10. augustuša. Kakkoli so brž začnili iskati nauvo leranco, ravnateljica je sploj nej gvüšna, ka se njim go pršika najti. Etak je mogla vse vöre raztala-ti med osmimi stalnimi kolegi pa učiteljico asistentko iz Slovenije. Njim ta pomagala ešče dva honorarna pedagoga.

V števanovskom vrtci, steri se drži k šauli, majo maksimalno število mlajšov, kelko leko majo v eni skupini. 25 malčkov ojdj v vrtec, steroga künjo so vleta obnovili.

Ravnateljica pravi, ka šaula ešče edno leto ostane bazična šaula, v tom

časi do največ poudarka dali predmeti Spoznavanje slovenstva. Njini šaularge so vleta tō aktivni bili, sama šaula je organizirala dva tabora (lončarskoga pa etnološkoga), mlajši so zvün tauga šli na jezikovne počitnice v Izolo pa na likovno kolonijo v Vuzenico. V etnološkom tabori so šaularge gorpoiskali starejše lidi v vesi pa so nji spitavali o šegaj pa navadaj ob življenjski svetkaj kak so krstitke, gostüvanje, smrt itd. Iz tauga materiala de se pripravo delovni zvezek, steroga do leko nücali pri včenjej tō.

Na Gornjom Seniki nemajo probleme z lerancami pa školniki, ranč tak kak lani de pri nji včilo 10 školnikov pa leranc, je povedala ravnateljica Ildiko Dončec Treiber, zvün nji, steri so zaposleni v punom delavnom časi, majo ešče učiteljico asistentko iz Slovenije pa ništrne školnike, steri delajo samo honorarno. V tom leti do meli 64 šaularov na šauli, od toga 6 prvošolčkov, 22 mlajšov v vrtci na Gorenjom Seniki pa 16 mlajšov v vrtci v Sakalauvcaj. Vekša dela na šauli vleta nejso začnili, vseposedik, gde je trbelo bejliti pa farbati (učilnice, vrtec), so napravili. Tadale izolirajo šaulo, ka je v gnešnjom cajti, gda trbej šparati z energenti (z drvami tō) nej nazaj delo.

Senički mlajši so vleta tō aktivni bili, v Kūharovi spominski hiši so meli dva etnološka tabora, dosta nji je odišlo na jezikovne počitnice na slovensko maurdje tō.

Na varaškoj šauli se mlajši slovenski gezik včijo samo kak učni predmet, v prvom klasi so k slovenskomi geziki vpisali 4 šaulare. Vsi šaularge so tau leto tō zaupston dobili učbenike od rosaga.

Vüpaismo, ka de se tej več kak stau šaularov pa več kak 60 malčkov v taum šaulskom leti dosta navčilo (slovenski tō), pri tom naj njim pomagajo školnicke pa lerance, učiteljice pa vzgojiteljice asistentke, nej bi pa škaudilo, če bi se z njimi spravljale materé pa babice tō, stere ešče gučijo slovenski.

Varaška prvošolka Natalia Nagy s svojim učbenikom za slovenski jezik

Marijana Sukič

Jezikovne počitnice za porabske otroke v Fiesi

Od 15.8. do 20.8. so pod geslom Gremo na morje potekale 14. jezikovne počitnice, ki jih je organiziral Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Jezikovnih počitnic se je udeležilo 33 učencev in 6 spremljevalcev. Letošnje jezikovne počitnice so bile jezikovno-morsko obarvane, saj so potekale v Fiesi.

Udeleženci tabora v Piranu

Skozi vse dni so bili učenci aktivni, tako športno kot jezikovno. Vsako dopoldne smo preživeli na plaži. Drugi dan počitnic sta učitelja športa preverila znanje plavanja. Učenci so tekom počitnic nadgrajevali in izboljševali svoje tehnike plavanja ter se naučili supati. Popoldne so učenci skozi različne dejavnosti spoznavali Primorsko. Že med vožnjo smo spoznavali lepote Primorske, še več, o tej pokrajini so se kaj naučili na vsaki lokaciji, ki smo jo obiskali. Prvi večer smo se odpravili do Pirana, na sladoleđ in opazovanje sončnega zahoda ob morju. Drugi dan so učenci s pomočjo delovnega lista in aplikacije ČŠOD misija po skupinah odkrivali znamenitosti, zgodovino in značilnosti Pirana. Učenci so delali v mešanih skupinah in so se na ta način spoznavali, povezovali in krepili skupinski duh. Zvečer smo imeli večer pod zvezdami. Ogleđali smo si film Košarkar naj bo 2. Tretji dan smo se po kosilu odpravili peš do Strunjana, kjer smo si ogleđali soline. Učenci so preko vodnega ogleda spoznali pomen krajinskega parka, primerjali različne ekosisteme, opazovali raznovrstne živali in rastline ter spoznali pomen varovanja narave. Četrty dan smo začeli zgodaj, saj smo se ob pred zajtrkom odpravili ribarit in opazovat sončni vzhod. Popoldne je bila nevihta, zato smo ta čas izkoristili za izdelova-

nje spominkov. Učenci so si izdelali kopalno sol, označevalnik za knjige/zvezke in steklenico želja, v katero so vstavili svoje pismo, ki so si ga napisali v slovenščini in ga bodo prebrali čez nekaj časa. Zadnji izdelek so izdelali iz starih oblačil. Izdelali so si nove majice, hlače, torbice in vrečke.

Učenci so bili zelo kreativni, inovativni in ustvarjalni. Peti dan se zaradi slabega vremena nismo mogli kopati, zato smo na plaži s pomočjo delovnih listov in določevalnega ključa raziskovali in iskali morske živali. Učenci

Učenci so s pomočjo delovnega lista odkrivali znamenitosti morja

so opazovali vodne živali, njihovo gibanje, dihanje, izgled, jih primerjali in jih s pomočjo določevalnega ključa poimenovali. Popoldne smo se peljali z ladjico Subaquartuc, kjer smo imeli voden ogled morskega dna. Med vožnjo smo videli različne ribe in školjčišče. Dan smo zaključili s Fiesa ima talent, kjer so učenci spet pokazali svoje talente, krea-

tivnost in inovativnost. Učenci so pripravili odlične plesne nastope, modno revijo (oblačila so sešili sami) in smešne nastope. Imeli smo tudi tričlansko komisijo, ki je vsak nastop komentirala v slovenščini. Prireditev smo najprej otvorili učitelji s svojim nastopom. Vsi nastopajoči so pripravili izjemen večer. Zadnji dan smo si ogleđali še zadnjo znamenitost Postojnsko jamo. Učenci so tekom počitnic ves čas sodelovali, pomembno pa je, da so skozi različne dejavnosti izpopolnjevali in nadgrajevali znanje o Sloveniji in svoje znanje slovenskega jezika. Jezik sporazumevanja med učitelji spremljevalci je bila slovenščina, to pa je učencem omogočalo, da so res ves čas imeli stik s slovenščino in občutek, da so v slovenskem okolju. Svoje vtise o počitnicah bodo učenci zapisali v prilogi Mlado Porabje. Učenci so dobili dosti pozitivnih odzivov s strani ČŠOD Breženka in drugih obiskovalcev. Pohvalili so njihovo obnašanje, pozdravljanje in petje v slovenščini.

Zahvaljujejo se Zvezi Slovencev na Madžarskem, šolam, ČŠOD

Murska Sobota in Mihi Cvetku. Jezikovne počitnice ne bi uspele brez usmeritev staršev, ki so učence pripravljali, jih usmerjali in prijavili na jezikovne počitnice. Prav tako ne bi uspele brez usmeritev šol, ki so nam pomagale pri organizaciji, nam dale material ter pripomočke za uspešno izvedbo.

Barbara Horvat

POLETNI TABOR V SAKALOVCIH

Predzadnji teden v avgustu je Društvo za lepšo vas Sakalovci s pomočjo občine organiziralo poletni tabor za otroke. Ta se je odvijal med 22. in 26. avgustom, zanj pa so pridobili finančno podporo v okviru natečaja pri skladu Gaborja

v torek pa so obiskali še en pustolovski park v Kislódu. V sredo so si vzeli čas tudi za izlet v Slovenijo. Obiskali so sosednjo vas Dobrovnik, kjer so obiskali Tropski vrt orhidej. Ogleđali so si kapelico svetega Vida in se sprehajali

Otroci z vodjo tabora Valerijo Rogan

Bethlena, ki deluje pod Državnim sekretariatom za narodnostne in cerkvene zadeve. Tako je bila udeležba na taboru za vse otroke brezplačna. Organizatorji so udeležencem od 3. do 18. leta starosti ponujali pestre aktivnosti, športen, zabaven, igriv, brezskrben in aktiven teden v prijetni družbi.

Tabora, ki ga je vodila županja vasi Valerija Rogan, se je skupno udeležilo 22 otrok, med njimi je bil najmlajši star 3 leta, najstarejši pa 15 let. Razen treh monoštrskih otrok in enega fantka iz Andovcev so bili vsi udeleženci iz Sakalovcev. Lahko pa so se udeležencem pri dejavnostih pridružili tudi starši.

Med programi so bili pustolovščina v adrenalinskem parku, pohod v naravi, rokodelstvo, ples, kovanje, vse to začinjeno z dobro mero prijateljstva, zabave in smeha. Lokacija tabora je bil Zeleni park v Sakalovcih, vendar so se vsak dan napotili dogodivščinam naproti v druge kraje. Druženje so prvi dan začeli v adrenalinskem parku Bobo Fun Park v Alsópáhoku,

v energijskem parku in gozdu pri Bukovniškem jezeru, ki pa je sedaj zaradi sanacijskih del izpraznjeno.

Zadnji dan so otroci in spremljevalci preživeli v Sakalovcih. Tudi ta ni minil brez zabave. Na voljo so bili gokarti na pe-

Pri kapeli svetega Vida v Dobrovniku

dale in napihljivi grad. Tisti pa, ki niso hoteli koristiti teh igril, so lahko pripravljali kakšne rokodelske izdelke.

Tabor v Sakalovcih je bil odlična priložnost za otroke pred začetkom šole, da se še malo sprostijo in pridobijo aktivna, nepozabna doživetja.

Nikoletta Vajda-Nagy

PREKMURJE

Gornji Petrovci

Občina Gornji Petrovci je svoj 25. občinski svetek proslavila s slavnostnim djilešom občinske kotrige, steri je biu v Adrijancaj, ge so ob toj priliki prejkдали prenovleno staro šaulo in športni center. Po slavnostnom guči župana Franca Šlihtubra so rastalali tudi občinska priznanja. Za častno občanko so vörzaglasili Majdo Zrinski iz Lucove, priznanja občine pa so za 90 let uspešnoga dela daubila prostovoljna gasilska društva Lucova, Ženavlje in Šulinci. Priznanje za 20 let uspešnoga dela na športnom področju je daubilo Športno društvo Lucova, za prispevek k razvoji in obstoji občine Darja Kozar Balek iz Stanjevec, pauleg nje pa ške Aleksander Bočkorec iz Adrijanec, steri je v 46 lejtaj že 116-krat darüvo krv. Priznanje so daubili ške: Policijska postaja Gornji Petrovci, petrovska firma Moda Mi&Lan, Goričke iže iz Križevec, paverstvi Lazar iz Stanjevec in Šiftar iz Peskovec pa tudi fčelar Janez Malačič iz Križevec. Župan je tudi letos podelo zahvale študentom, steri so zgotovili študij v zadnji dvejtaj. Tej zahvale so šle v roke: Nuše Rogan, Jureta Lajnsčka, Anje Balek, Anje Kučan, Jane Časar, Lidije Krpič Časar, Patricije Bertalanč in Katje Šeruga.

Tradicionalno so podelili tudi priznanja za najlepše balkone in rame, in tau v sklopi projekta Moja dežela, lepa in gostoljubna. Komisija je za najlepše vrejdzeti ram vöodabrala ram Darinke in Franca Bokana iz Martinja, na drugom mesti je ram Darinke Grkinič Kerčmar iz Gornjih Petrovec, tretji najlepši pa ram Marije Kerčmar iz Gornjih Petrovec. Najlepše balkone pa majo: Jožica Balek iz Neradnovec, Brigita Hari iz Križevec pa Zlatica Smodiš iz Stanjevec in Majda Kučan iz Gornjih Petrovec. V kulturnon programi so se notpokazali ljudski pevci in godci Turističnega društva Vrtanek iz Gornjih Petrovec pa člani folklorne skupine Kulturno-umetniškega društva Goričko Gornji Petrovci.

Silva Eöry

»DOBRO JE BITI DOBER«

Letos so nas spet obiskali bolniki z duševnimi motnjami iz socialne ustanove vasi Ivánc. Ustanova v Iváncu v pokrajini Órség deluje od leta 1951. Zdaj ima 150 bol-

Pomočniki se pripravljajo na kuhanje

nikov z duševnimi motnjami in 50 starejših oseb, ki so deležni polne oskrbe. V ustanovi deluje pralnica, kuhinja in pomožno gospodarstvo ter ekološko kmetovanje, kjer pridelujejo zelenjavo, sadje, sadike, poleg tega imajo tudi obrtniško delavnico, kjer izdelujejo različne izdelke. Obiskovalci in turisti jih lahko kupijo v trgovini Tulipánfa, poleg tega pa na razstavah ali na razprodajah. Osebjem, ki dela v ustanovi, redno organizira izlete in piknike, pogosto grejo z duševno prizadetimi invalidi v kino ali v gledališče.

Priprave na srečanje so se začele zgodaj zjutraj. Vaščani so že ob pol sedmih pripravljali sendviče, s katerimi so sprejeli invalide. Okrasili so kulturni dom in so začeli za kosilo lupiti zelenjavo, ki so jo dobili z vrta socialne ustanove.

Letos je Slovensko ves obiskalo 52 invalidov in 8 medicinskih sester. Najprej so zajtrkovali, potem pa šli v Sakalovce, kjer so jih domačini čakali z velikim veseljem. Invalide so sprejeli z okusnim pecivom in različnimi koktajli, ki so se jih zelo veselili. V vasi so si ogledali

postaje križevega pota, so molili in poslušali različne biblijske zgodbe.

Medtem ko so gostje bili v Sakalovcih, so ženske in moški v Slovenski vesi pakirali,

pomivali posodo in s polno paro pripravljali kosilo. Invalidi so lahko jedli okusno zelenjavno juho, ocvrto

Goste in gostitelje je zabaval domačin Richárd Domján

meso z rižem, potem pa so dobili še palačinke.

Popoldan je hitro minil. Stanovci socialne ustanove so lahko igrali namizni nogomet in namizni tenis, se pogovarjali drug z drugim in so se med igro ter pogovori posladkali s sladoledom ali pecivom. Med tem časom se je odvijala tudi razdelitev tombolskih dobitkov. Vsega skupaj se je nakopičilo 220 daril iz različnih donacij, razen tega so darila dobili ne samo tisti invalidi, ki so bili pri nas, temveč tudi tisti, ki bivajo v domu v Iváncu.

Tudi gostje so presenetili nas vaščane, saj so se naučili ples, ki so ga predstavili v kulturnem domu. Po lepem popoldnevu so se vrnilo domov, polni lepih doživetij in

Slastna zelenjavna juha je pripravljena

spominov. Želimo se zahvaliti raznim trgovinam, podjetjem v Monoštru za pomoč, izrekamo

posebno zahvalo občini oziroma slovenski manjšinski

samoupravi vasi Sakalovci za delo in pomoč. Zahvala gre Gasilskemu društvu, folklorni skupini, Društvu za lepšo vas (Faluszépitő Egyesület), županu mesta Monoš-

ter, ki je poskrbel za plačilo avtobusa. Posebna hvala gospodu Richárdu Domjanu, ki je poskrbel za glasbo, vaščanom vasi Slovenska ves ter Sakalovci iskrena hvala za pomoč, za pecivo in požrtvovalno delo. Zahvaljujemo se vsem okoliškim prebivalcem (od Gornjega Senika do Sombotela) za prispevke. Vsakdo je opravil srčno in hvale vredno delo, toda to ni nič čudnega, saj vsi vemo: DOBRO JE BITI DOBER.

(Slika na 1. strani: Goste so čakali v okrašeni dvorani kulturnega doma v Slovenski vesi.)

Dóra Doszpot
Slike: Feri Németh

www.radiomonoster.com

Mario Dieringer sadi drejvdje v spomin na tiste, steri so se zapravili

»Biu sam kak ena marioneta, stero neške drugi drži v rokaj«

Meseca julijuša in augustuša ste tisti, steri živete okauli Sombotela, Körmenda, jezera Vadása, pa tudi na Goričkom, od Hodoša prejk Križevac do Skakovec, in naprej prauti Ljubljani leko srečali enoga človeka, steri je za sebov vlejko en piciklin (v istini je tau nej piciklin, liki ene kaulice, stero nūcajo popotniki) na trej potačaj, pauleg njega

Plakat za svojo fundacijo je napravo tudi v slovenskem geziški

ali pa pred njim, pa je odo pes. Té človek je Mario Dieringer iz Dajčlanda, steri si je duga lejta svoj krū slūžo kak televizijski novinar, vmejs pa je tudi včiu na fakultetaj. Pred štirimi leti, gda je odau svoje stanovanje v Berlini, je za sebov pūsto svoj stari žitek. V družbi pisa Tyriona, steroga so njemi v dar dali njegvi pajdaši, se je pejški odpravo po svejti. Na svoji pauti sadi drejvdje v spomin na tiste lidi, steri so si vzeli žitek. Eno takšo drejvo je pred kratkim posado tudi v Prekmurji.

»Leta 2012 sam se vkūpsūno, in tau zaistino, cejli cajt sam biu v skuzaj. In te sam prvo paut v svojom žitki začno broditī na tau, ka se zapravim,« je začno svoje pripovedanje Mario Dieringer. Leta 2014 se je zaistino zgaudilo, ka se je sto zaničiti, samo ka so ga, vala Baugi, padari, stero je pazuvo njegov pajdaš, rejšili: »Daubo sam eno SMS sporočilo, nika tak fejst strašnoga, pa je samo v meni neka klīknilo, ka ges morem gnes mrejtī. Nej sam biu več sam svoj, nej sam biu Mario. Biu sam kak ena marioneta, stero neške drugi drži v rokaj. Čiglij sam znau, ka tau, ka sam napravo, pela v tau, ka mergén, sam se nej mogo dojtaviti.« Dvej leti sledkar, za vūzemske svetke, se je zapravo njegov part-

ner: »Tau se je zgaudilo po tistom, ka sva se korila, zavolo toga, ka je biu depresiven pa je nej sto poiskati pomauč. Najina svaja je bila zadnja kapla prejk rauba bečke. S tau krivdo mo ges mogo živeti. Samo tak gé, ka sam ges tau bečko nej napuno. Tau je biu njegov žitek, steroga je nej sto spremiti ali vōminiti.«

Idejo o potovanji po svejti in sajenji drejvdja za tiste, steri so se zapravili, je daubo zavolo vsega tistoga, ka se njemi je v žitki lagvoga zgaudilo. Pred neka več kak enajstimi leti, gda so njemi padari diagnosticerali strašno obliko depresije, je pau leta preživo v špitali. Sledkar je meu ške dugo cajta kedenske terapije: »Gda sam se vračo, sam spozno, ka so korenje mojih depresij v mojih detečij lejta. Bila sta me tak mati kak očim (mostohaapa), steri je biu alkoholik. Z njim se je mati mogla oženiti po tistom, ka je kak mladoletna deklina kusta gratala z Italijanom, mojim očom. Gda sam biu star samo sedem lejt, me je očim že biu, tak redno, po desetkrat nagnauk me je s pesnicov vdaro v obraz.«

Sogovornik pravi, ka je bilau pau leta po partnerovi smrti najbolje žmetni cajt v njegovem žitki, vej pa je samo djauko in je nej vido več nikše prihodnosti: »Čūto sam se krivoga, vsakša sekunda je bila za mene štraf. Te sam začūto, ka morem neka na-

Mario Dieringer potūvle vkūper s svojim pisaum Tyrionom

praviti, vōminiti, če škem preživetī.«

In tak si je vōzbrodo fundacijo Trees of memories oziroma Drejvdje spomina. Marca 2018 se je napauto po svejti, prva po Dajčlandi, Švici, letos pa je biu v Avstriji, Madžarski, zdaj je v Sloveniji, oktobra pa de v etom leti svojo paut zgotovo v Italiji, gé žive njegva pouestra. Novembra de za pau leta šau nazaj v Berlin, vej pa si pozimi krū furt slūži tak, ka ma guče na pokapanjih.

V Prekmurji je Nemeč pred dnevi posado 49. drejvo v spomin na enoga mladoga človeka, steri se je letos na sprtoletje zaničo. Goričanka, stera je iskala pomauč za sebe in svojo

držino, je tak pripovedala: »Gda sam na interneti iskala vse, ka je bilau povezano s samomori (öngyilkosság), sam najšla Maria, steri je meu svojo paut že narisano. Vseeno sam staučila v stik z njim, pa sam njemi povedala našo zgodbo in ga prosila, če bi se leko stavo pri nas in v spomin na našo najdražjo osebo posado drejvo.«

Na Goričkom je Mario Dieringer posado 49. drejvo

In tak se je pred dnevi tudi zgaudilo. Na Goričkom je bilau posajeno drejvo ginko. In zakoj sadi glij drejvdje? »Drejvo je sestavljeno iz več različnih talov. Ma steblo, skaurjo, vejevje, korenje, liste in sadove. Kak takšo je trnok dober simbol tudi za nas lidi. Čiglij se razlikūvlemo po farbi kauže, po kulturi, nacionalni pripadnosti in dostakrat brodimo, ka smo nej povezani in ne pripadamo eden drugomi, smo ške furt ena sorta, stera si more med sebov pomagati. Drejvo je trnok dober simbol tudi za držino, zenin pa nam davle tudi eno nauvo perspektivo življenja,« ške raztolmači sogovornik

in cujda, ka se vsakša držina, v steroy se neške zaniči, čūti kriva, dostakrat jo osaudi tudi njena okolica, namesto ka bi ji pomagala. »Lidge bi mogli razmeti, ka je tau, ka se človek zaniči, odločitev, stera je dostakrat sprejeta v enom momenti. Tau je furt slejdnji stopaj pri enom mentalnom betegi, po navadi pri depresiji, stera se leko vōzvrači ali pa tudi nej, odvisno od človeka. Lidam, steri tak brodiyo, trbej pomagati, pokazati, ka obstajajo v žitki tudi druge, lejpe strani,« je na konci ške cujda Mario Dieringer.

Tekst in kejpi: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Lokomotiva gorejla

Gnesden nas vsidar bola na električne avtone nagučavajo, zato ka vsigdar menja pa dragšo baude nafta. Tau se je zdaj fejst pokazalo, gda je vōvdarila bojna pa Rusija menje nafte dava za Evropsko unijo. Tak nagnauk sta dragša gratala bencin pa dizel, depa večkrat se je tau tō zgaudilo, ka je na več črpalkaj sfalilo tō goriva. Tašo je slejdnjč vejn samo v drugi svetovni bojni bilau, pa tau smo zdaj znauva leko doživeli. Malo je špajno bilau, ka avto v garaži stoji s praznim tankom pa na tau trbej čakati, gda baude bencin, gda se leko tanka. Tak ka zdaj bi rejsan pametno bilau, če bi kak največ avtonov bilau na elektriko. Depa rejsan so tak fejst »zeleni« električni avtonge, kak se tau pravi? Če malo bola podrobno poglednemo podatke (adatok), te je že tau nej tak gvūšno. Najvekša baja je tau z elektrikov, ka go ne moremo shraniti. Če se akumulator napuni, te se samo par vōr leko vozimo pa ga znauva trbej puniti. Akumulator se dela s taši mineralov, steri so spoj rejdkī, spoj dragi pa samo v Afriki pa v Aziji je kopajo pa s tejm spoj velke kvare delajo v naravi. Ranč tak je nevarno tau tō, gda akumulator na nikoj pride pa ga vōličijo, tam, če tak ostane, več stau lejt strupi vodau pa naravo. Zdaj par lejt so vpamet vzeli, ka električni avtonge se dostakrat vōvožgejo, največkrat tak, ka pred tistom je še vse vredi bilau. Zavolo toga je v garažne hiše ali v klejti parkirati nej slobaudno pa ranč njim ne pistijo. Ranč tak prejšnji keden se je edna lokomotiva na elektriko tō vōvožgala v Železni županiji, v vesi Ostffyasszonyfa. Glavni transformator je kratek stik daubo pa zavolo toga je začno goreti. Gda so gasilci pogasili ogenj, te so lokomotivo nazaj v Sombotel potegnili. Gda se pogledne, kelko pa kak se je poškovala lokomotiva, te se odlaučijo, če go je vredno popraviti ali nej.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

60. mednarodni kmetijsko-živilski sejem Agra

Na sejmišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni je od 20. do 25. avgusta potekal 60. mednarodni kmetijsko-živilski sejem Agra. Sejem, ki se je letos predstavil ponovno v vsem svojem sijaju predhodnih let, tokrat s 1.750 razstavljalci iz 31 držav, je uradno odprl predsednik države Borut Pahor, ki je bil tudi slavnostni govornik. »Mladi ljudje so ti, ki lahko, pod ugodnimi in spodbudnimi pogoji, pomembno prispevajo k prehodu na zdravo prehranjevanje, regeneraciji ekosistemov, blažiti podnebnih sprememb, socialni varnosti in enakosti – prehodu na trajnostne, pravične in odporne prehranske sisteme. Naj k temu dodam še novo energijo podeželske mladine, kmečki sindikat, poslovnost zadružne zveze in kmetijsko gozdarsko zbornico. Kmetje ste bili, ste in boste tudi v prihodnje eden glavnih stebrov slovenstva,« je izpostavil Borut Pahor, ki je ob tej priložnosti Pomurskemu sejmu izročil Zahvalo predsednika Republike Slovenije za 60 let uspešnega prirejanja mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko je v svojem uvodnem nagovoru izpostavila razvoj kmetijstva za soočanje z aktualnimi krizami in poudarila pomen sejmov za izobraževanje kmetov. Sejemsko dogajanje so namreč tudi letos sooblikovale vodilne vladne, strokovne in stanovske organizacije, ki so z različnimi dogodki osvetljevale vidike aktualnih tem in perečih vprašanj kmetijstva in živilstva. Na ogled so bile tudi strokovne razstave živali, vzorčne nasade pa so vzgojili na kar 15.300 kvadratnih metrih površin. Deželna partnerica sejma Agra je bila letos Japonska, sicer pa so bili vsebinski poudarki sejma na evropskem letu mladih in mednarodnem letu ribištva in ribogojstva.

26. Dnevi poezije in vina so se začeli na Petanjkih

S pesniškim branjem udeležencev katalonsko-slovenske prevajalske delavnice in odprtjem razstave Viktorije Potočnik so se v Vrto spominov in tovarištva na Pe-

Potočnik, nekdanje ljubljanske županje, pedagoginje, družbeno kritične aktivistke in humanitarne delavke, ki je bila leta 1957 rojena v Bučkovcih v Prekiji. Njeno

Slovenske in katalonske pesnike je pozdravil (desno) Marjan Šiftar, predsednik uprave Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija

tanjkih v začetku minulega tedna začeli 26. Dnevi poezije in vina. Na festivalu, katerega osrednji del je bil na Ptuju, nekateri dogodki

delo je predstavil umetnostni zgodovinar Franc Obal. Večer se je nadaljeval s pesniškim branjem udeležencev katalonsko-slovenske

Razstavljeni kipi Viktorije Potočnik

pa so potekali še v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Krškem, Vitomarcih, Ormožu in v Potrni v Avstriji, se je skupno zvrstilo več kot 60 festivalskih dogodkov. Skupno se je predstavilo 20 pesnic in pesnikov iz desetih držav.

Uvodna prireditev v Vrto spominov in tovarištva se je začela z odprtjem razstave z naslovom Tukaj smo. Gre za prvo samostojno razstavo kipov in grafik Viktorije

prevajalske delavnice, ki ga je povezoval programski vodja festivala Aleš Šteger. Poezijo so brali domači avtorji Ana Svetel, Ivan Dobnik in Milan Jesih ter katalonski ustvarjalci Anan Gual, Jordi Julia in Anna Aguilar-Amat, za glasbeno spremljavo pa je poskrbel cimbalist Andi Sobočan.

Tekst in fotografiji:
Silva Eöry

Pod Srebrnim brejgom ...

... se je eden teden nazaj zemlja dun malo namočila. Zaprav, na obej krajaj se je tau zgodilo. Depa kvara na paulaj pa njivaj je dež več nej mogo vopopraviti. V eni krajinaj je kukorca kak pšenica drauvna ostanola, tikvi pa nej vekše kak djapke vöglejdajo. V tej bole ladni dnevaj, ka ji je vrejmen prineslo, se je nej vse razladilo. Trno vrauče debate (viták) so se kualak covida gor vužigale. Šaula se je začnila, zagnauk mlajšom nej trbej mask nositi. Ja, zavolo toga se je dugo vréla kaša küjala. Kak se tomi bole včeno povej, »pro et contra« je eške zdaj nej dojvgasnolo. Tadale se eden trno velki ogen ne more dojvgasnoti. Pri njem nikšni gasilci ne moreje pomagati. Odjen v cejlom medicinskem resori gori. Skauzi lejta se je zgodilo, ka so se privatni padarge pa špitale bole naprej rivali, kak vse takše od rosaga bi se moglo. Na velke se guči, ka eden stopaj do kolapsa vse vküper stodji. Eške vekši odjen je grato, gda so mediji vödali, ka minister za zdravdje dela. Minister mora najvekšo brigo za interese rosaga meti. Depa un v svoji fraj vöraj pri privatniki operacije dela. Ja, perauvnost je velki majster, steri vej cejli sistem na nikoj djasti. Tau tak vögleda, kak bi vuki dali, aj na kozo skrb ma.

Dež je tó nej vse nevole na državnom teveni dojvgasno. Novinarge pa njivi sindikat škejo, aj dva najbolje prejgnjiva tak včasim odideta. Na slovenskom naciolanom teveni na velke škripa (od toga smo že pisali), nika pa tak vö ne gleda, ka nekaj vse vküper bi doj stavo. Ja, na teveni se politične bojne tadale bijejo.

Slovenski nogomet pa zagnauk zamansko brezi zaubi grize. Zaprav, bije se pa li bije, nika tak vö ne gleda, ka bi kakšno malo bojno daubo. Eden trno poznani pa popularen novinar je lagvo, depa istinsko napiso: »Slovenski nogomet je v gnojnoj buli.« Reprezentanca s slejpimi metkami strejla, klubi so v Evropi nej nika napravili. Kriza brsanja labde je vejkša, kak bi si nisterni škelci pripoznati. V toj gorzvužganoj buli se eške kaj drugoga lagvoga godi; možakarge s füčkami v lampaj vcejlak po svoje delajo, svaje zmejs med klubami lagvo atmosfero zdigavajo, eni pojdje pa brezi plače bršejo. Nesternin se na velke po stari časaj kuca, gda se je pošteno pa s srcom brsalo. Gda je reprezentanca najbaukše na svejti leko zbila. Depa vsikši vej, kak je od spominov nej mogauče živeti. Že se na velke guči, se čaka, ka nekšen konzilij padarov aj bi se vküper najšo. Padarov za nogomet, steri bi vedli tau bulo gorvrezati, jo pošteno spucati pa zavračiti. Ja, pride situacija, gda rezati trbej, globko vrezati.

Ovak pa se v Sloveniji na velke rejže. Vlada cejne rejže. Zaprav, doj stavla, ka vse ne bi eške drakše bilau. Od toga smo že tó pisali, depa tadale rejžejo pa s pejnazami pomagajo. Kak so obečali po elektriki, pacini pa dizli, zdaj gesti pa vse takše na rejd pride. Velki bautoške iz toga že na velke reklame delajo. Tak se na teveni že leko vidi pa čuje, kak ranč uni skrb za lidi majo: »Mi inflacijo rejžemo!« se na velke vömečejo pa sami sebe valijo. Nisterni tau celau vövrlejo pa na velke k njim v baute se zaganjajo.

Naš Srebrni brejg bi rad biu, če bi več lidi skrak njega pa na njega prišlo. Dugi čas ga vmardja, si na velke zdijava. Vüpanje ma, ka po deži dun do na njem gobe začnile vö iz zemle poganjati. Aj lidge samo pridejo, depa brezi perauvnosti. Tau un nikak nema rad.

Miki Roš

»MALI DANCI« AJ BI GRATALI VÖRNI SVOJJO »MATIČNOJ DOMOVINI«

Na začetki 1950-ih lejt so na Grönlandi od starišov krajzeli dvadvajsti inuitski (eskimski) mlajšov in je odpelali prejk na Dansko, štera je njini dalečnji otok držala kak kolonijo (gyarmat). Z akcijov »mali Danci« so želeli pokazati, ka se leko z dobrov vzgojov asimiléra »divdje Inuite«. Gda pa že gnauk pravi Danci gratajo, se je leko pošle nazaj na Grönland in z nji napravi nauvo lokalno elito – vörno »matičnoj« Danski. Če rejsan so brodili, ka je tau dobra ideja, je akcija v istini na nikoj djala žitek vsej mlajšov.

Majuša 1951 je s skor dvöma ducatoma mali eskimonov eden šift vöodplavo z Nuuka, prvoga in glavnoga varaša na Grönlandi. Njine držine so jim majutale, gnes 77 lejt stara *Helene Thiesen* pa se spomina, ka so gi nej dopistili, ka bi nazaj pomahala. Nej je razmila, kak go je leko mati tadala.

Una je edna od tisti šest mali Inuitov, šteri eške živejo, in so danski rosag nej davnik taužili na biroviji. Priškalo se jim je, dobili so odškodnino (vsakši kauli 12 miljaunov forintov), danska ministrska predsednica *Mette Frederiksen* pa je mogla letos marciuša na ednoj javnoj ceremoniji v Kopenhagni prositi odpüščenje od nji.

Pred sedmimi desetletji so planérali, ka bi se »mali Danci« po ednom leti povrnauli k svojim originalnim držinam – tau se je pa v istini nikdar nej zgaudio. Dosegnili so samo tau, ka so mlajši pozabili svojo inuitsko materno rejč in so je zatok v staroj domovini več nej gorprijali – pravi Danci pa so tö nej mogli gratati, vej so pa meli bole kmično kaužo in krive oči. Znajšli so se v brezdeni med dvöma svetäma.

Cejlo akcijo je vodila edna pozitivna miseu. Po drugoj sve-

tovnoj bojni so na Danskem vpelali »socialni kapitalizem«, zavolo šteroga je lüstvo vsikdar baukše in baukše živejlo. Kolonija Grönland pa je ostala kak špot za té mali škandinavski rosag, vej je pa tisto lüstvo ranč senjati nej moglo o bogastvi v matičnoj domovini. Eskimonge so trnok srmački živeli, njino zdravdje je bilau spoj lagvo. Drugi rosagi so od Danske terdjali, aj donk nika

lager Fedgaarden. Tam so je do geseni držali v karanteni, vej so se pa bodjali küžni betegov. Mali Eskimonge so gratali pravi »celebi« na Danskem, po novinaj so pisali, ka je tau najvekša danska humanitarna akcija. Eške *kralica Ingrid* je je gorpoiskala v lageri. (Na kejpaj so »bejli« vözraščeni veseli, inuitski mlajši pa nej.) V taborišči se je samo danski smejoj gučati, inuitske reči so

dobila mentalne betege, pogroznili so se v alkohol in droge, ništérni so se steli vmoriti. Akcija »mali Danci« je na nikoj djala njino življenje, kulturno so se izolérali, v bejdvej družbaj so na nji gledali kak na tihince.

Helene Thiesen je ranč tak bila med tistimi, štere so po paudrugom leti z Danske nazaj v sirotišnico v Nuuk pripelali. Nej je samo mater-

no rejč pozabila, liki je zgübila cejlo povezanost s svojov originalnov kulturov tö, zatok je v mladi vözraščeni lejtaj emigrérala nazaj v matično domovino. Tam je živejla štiri desetletja, si staurila držino in ranč nej brodila, ka so go na začetki 1950-ih lejt vklüčili v eden »družbeni eksperiment«. V 46. leti starosti go je gorpauzvo pisatelj *Tine Brydl*, šteri je vrnau piso knigo o »mali Dancij« in gi povödo istino. Tau je bilau najvekši šok v življenji

Helene.

Po tistom so gi že nazajprihajali spomini z mlašeči lejt: kak so danski fiškališke poklonkali na dveri njinoga doma, gde so spoj srmački živeli z materdjov dovicov in dvöma starejšima bratoma. Tihinci so pitali, štero dejte najbaukše danski guči – odebrali so njau in vöspunili potrebne papére. Gnesneden živé pet od nekešnji mlajšov na Danskem, eden pa na Ferski otokaj. Deset je je mrlau v mladi lejtaj. Akcija »mali Danci« ostaja eden kmičen flek na zgodovini škandinavskoga rosaga, šteri pa je venak končno dozapro svoje kolonijalne čase, gda je ministrska predsednica prosila odpüščenje od mlajšov, šteri so nikdar nej mogli »pravi« Danci gratati.

-dm-
ilustracija:
Szilveszter Bartkó

Grönlandske mlajše so paudrugö leto »vzgjajali« na Danskem – gda so se povrnauli domau, so več nej gučali svojo materno rejč, dobili so mentalne betege

napravi z eskimskim lüstvom. Uni so pa brodili, ka je glaven problem, ka so Inuiti premalo civilizérani.

Danski rosag je napravo eden »modelni projekt«, v šterom bi prej z Grönlanda pripelali šestlejtne siraute in je v matičnoj domovini »gorzranili za Dance«. Mlajše so odebérali düšni pastérge na tistom dalečnjom otoki, de so je pa nej zavolé najšli. Zatok so vküppobrali starejše tö, in skor niške med njimi je nej biu brezi starišov. Kraj so je vtrgnili od njini držin, štere pa so djenau ranč nej razmele, ka se godi pa ka so podpisale. Njim so samo tau pravli, ka njine mlajše vözdignejo s srmastva, živeli do v lejpi ramaj, geli dobro ráno in ojdli v šaule na Danskem. Večina mlajšov je do tistoga mau eške ranč nej čüla za té rosag.

Gda je njini šift priplavo v Kopenhago, so mlajše odpelali v

poštrafali. Mlajši so kak gobe v sebé cecali danski gezik, za edno leto so več samo v svojoj nauvoj rejči gučali. Sirotišnico na Grönlandi – kama bi prišli po danskem »izleti« – pa so samo pomalek zidali, zatok so mogli mali Eskimonge eške leto dni ostati.

Šest mlajšov so k sebi vzele danske držine, druge pa so – gda so zgotovili sirotišnico v Nuuki – poslali nazaj na Grönland. De so je pa nej pistili med Inuite, dale so je včili za Dance: samo z danskimi mlajšami so se leko špilali, danske pesmi so spejali, v svojoj materno rejči so nej smeli gučati. Pripravljali so je, ka bi kak voditeli spelali kompletno dansko asimilacijo Eskimonov.

Za en malo pa so na Danskem zgibili interes za takše plane, mlajši so kak tinedžeri do leta 1960 vsi zapüstili sirotišnico. Najmenje polovica od nji je

... DO MADŽARSKE

*Minister dal odpoved vodjema
Državne meteorološke službe*

Čeprav se je Državna meteorološka služba opravičila tako vladi kot državljanom, da je za 20. avgust napovedala za območje Budimpešte zelo slabo vreme in huda neurja, zaradi česar sta odpadla ognjemet na obali Donave in procesija svete desnice ob baziliki, je minister za industrijo in tehnologijo László Palkovics dal odpoved predsednici omenjene službe Kornelii Radics in njemu strokovnemu namestniku Gyuli Horváthu. Minister vzrokov odpovedi ni podal, toda ve se, da je odpoved vrhunca prireditve ob največjem madžarskem državnem prazniku vlada doživela kot izgubo prestiža. Predstavnik vlade minister Gergely Gulyás je na vladnem infu naknadno pojasnil, da je bila napačna napoved vremena ob prazniku le zadnja kapljica v kozarcu, voditelja bi dobila odpoved tudi takrat, če le-te ne bi bilo. Strokovnemu direktorju so očitali pomanjkanje kompetenc, kar ga je presenetilo, razrešitev je sprejel kljub temu, da ga v času napačne napovedi sploh ni bilo, saj je bil na tritedenskem dopustu.

Opozicija pravi, da je bila to politična poteza, stranka bivšega premiera pravi, da ta poteza spominja na komunistični režim.

*Predsednica države pri papežu
Francišku*

Predsednico Madžarske Katalin Novák je prešnji četrtek v zasebno avdienco sprejel papež Francišek. Srečanje s papežem je trajalo 40 minut, na njem so se pogovarjali o treh temah: o papeževem obisku na Madžarskem naslednje leto, o ukrajinski vojni in o podporah družinam. Kot je povedala predsednica Novákova, je papežu izročila tudi uradno vabilo, papež Francišek je potrdil, da ima namen obiskati Madžarsko. Papež Francišek je že obiskal državo, saj je lani na 52. mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti daroval zaključno sveto mašo.

Predsednica države je papežu podarila duhovniško stölo z motivi madžarske ljudske umetnosti, ki jo je načtrovala in izvezla umetnica ljudske obrti, blagoslovil jo je kardinal Péter Erdő.

SKUR SEM NEJ DJAUKALA

Irinka Trajber, po iži Broužina, v Števanovci živejo na ednom najlepšom mesti više žganjarne. V tistom rami, gde so se naraudili, gorarasi pa stari gratali, kama nji sploj dosta lejpi spominov veže. Če vō na dvor stanejo, lopau se vidi cerkev, kama vsikšo nedelo k meši dejo. Nej so sami, zato ka je hči Marti z možaum pa sinaum doma, tau je velko veseldje pa pomauč za tetrico. Sprvoga so nej steli pripovedati, tau so prajli,

ka ne vejo, oni so še nikoma nej gučali. Pomalek kak smo začnili stare kejepe gledati, kak so naprejprišli spomini, tak so tetica Irinka tō vsigdar bola začnili pripovedjati.

- *Tetica Irinka, tau je vaš roj-*

dolavzeti.

»Tau sta ati, mama, dja pa dva dvojčka, steriva sta obadva

Irinka Trajber ali kak se po domanje njim pravi Broužina Irinka iz Števanovec

mrla, gda sta še maliva bila. Moj brat pa sestra sta se potejm naraudila. Dja sem na taum tjeppi pet lejt stara, zato ka tau je leta 1942 bilau.»

- *Kak dougo so stariške živali?*

»Mama je leta 1959 mrla, ati

meli pa njive smo delali. Gda je zet sé prejšo, te smo že več nej meli krave, te je že vsikši v fabriko odo delat.«

- *Je eden tjejp od vas, eden portret. Gda je tau bilau pa gde so ga redli?*

»Tau je že fejest davnik bilau, te sem še mlada bejla, tau ti ne vejm prajti, ka gde je bilau.«

- *Tau gvüšno, ka nej doma bilau dolavzeto, zato ka fejest v lejpom gvanti ste. Nika je moglo biti, gostüvanje ali kaj takšno, ka ste tak lopau naravnjani v lejpom bejлом golejri pa še lancek vam visi na šinjaki.*

»Prvin smo nej meli telko gvanta kak gnesden, depa če smo meli ednoga, tejesti je lejpi bejo, na tejestoga smo fejest skrb meli. Če smo domau prišli, tau je bilau prvo, ka tak nagnauk smo se prejkzravnali, nej ka bi grdi grato.«

- *Mate eden taši tjejp tō, gda ste svadbica bilej, gde je tau bilau?*

»Tau je te bilau dolavzeto, gda se je Kozaulin Majči ženo, depa gde je bilau gostüvanje, tau ne vejm. Tau je že tak davnik bilau, ka že sploj nika mi ne prejde na pamet, kak je bilau pa gde je bilau. Nej čüda, vej pa človek v telši mejstaj odo pa te zdaj že tau vse vtjüpmješša. Ranč tak je eden tjejp, gde sem dja pa moja sestra dolavzeta z ednim malim detetom pa mi za vraga ne prejde na pamet, ka sto tau mora biti. Depa tau že tak ostane, človek je bola stari, bola pozableni ostane.«

- *Mate taši tjejp, gda ste z Anuško Ropoš dolavzeti, gda papirnatu rauže delate.*

»Ne vejm, gde je tau bilau, depa dja sem samo pomagala, gda je Anuška papirnatu rauža delala, zato ka dja se tak dobro ne razmejm k tauma kak ona. Müve sve v en klas odle, obadvej sva se leta 1937 naraudila pa še v ednom mejseci.«

- *Vi ste vsigdar doma delali na gazdiji ali ste odli kama v fabriko tō?*

»V židano fabriko, depa te sem že nej mlada bejla, zato ka samo tjesnau so me leko nutrasprajli. Malo več kak tresti lejt sem samo mejla, gda sem leta 1985 v penzijo odišla.«

- *Kelko mlajšov mate?*

»Edno deklo mam, stera je z družinov vret tōj doma. Dva

Irinka s sestrov pa malim detetom, za steroga so nej vedli več povedati, čiden je biu

samo telko, ka v krvi so ma vöpokazali, gda je v špitale üšo, pa so ga testirali. Drüdji je niške nej bejo betežen. Ovak zdravdje tak kak mam, samo nodje me fejest bolijo, tau ka name mantra.«

- *Vanej zato leko odite?*

»Dja vanej v ogradci zato de-

Irinka stodji med starši, steri držijo dvojčka, steriva sta maliva mrla

vnuka mam, dekla že družino ma, ona tū tōj v Števanovci žive, pojep je še doma. Mam še dva pravnuka, dekla se v Györi vči, pojep pa v Somboteli.«

lam, vse, ka trbej, tanapravim.«

- *Kakšni pauv ste meli letos?*

»Tak kak, krompiče smo lejpe meli pa ranč tak paradajs pa prpou je tū lejpi. Samo telko

Hiša stodji na trno lejpom mesti v Števanovci

Večkrat je pomagala Anuški Ropoš rauže redti iz krep papira

stni ram ali tauga ste že v dali vcujzozidati?

»Tau je še moj pravi rojstni ram, samo telko, ka smo ga že v več mejstaj prejkzozidali pa obnavili.«

- *Vas je doma kelko mlajšov bilau?*

»Trdje smo bilej, brat Karči, sestra Marika, stera v Varaši žive, pa dja.«

- *Mate eden stari tjejp, gde so oča, mati pa vi trdje mlajši*

je pa leta 1942 je v bojni taminau. Tak ka mojo sestru, stera v Varaši žive, je oča sploj je nej vido.«

- *Baba ali dejdek sta še živela?*

»Ja, zato ka leta 1948 pa 1949 sta obadva mrla.«

- *Vi ste najstarejši, brat pa setra sta odišla kraj od rama, vi ste doma ostali pa gazdüvali.*

»Te smo se dosta mantrali, svinje smo krmili, krave smo

- *Zdaj ka ste že v penziji, ka delate cejli keden, najbola pa vzimi, gda ne more tavö?*

»Delo vsigdar dje znautra tō, ovak pa rada štem pa boga molim. Vsikšo nedelo k mešidem, dočas ka mo mogla, dočas mo üšla. Vejn samo par nedel je vöostalo, gda je viruš bejo, te sem doma v televiziji gledala mešo.«

- *Nej ste bili betežni?*

»Hvala Baudji, nej, samo zet Karči, depa on tō nej fejest,

ka letos zavolo velke vročine je dosta trbelo polejvati. Zdaj zato tak dobro dé, baukše kak je prvin bilau, gda smo vsefele dola mogli davati. Te je nej bilau vseedno, tjelko si pripauvo, če si nej emo, te si mogo tjojpti pa tak doladati. Vejm, ka sem v Varaš üšla po kröj že rano zarzanka pa gda sem na red prišla, te so mi prajli, ka se je dojšo. Vejš, ka skur sem nej djaukala.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Reka Kolpa nas v čunaklini tadale nese. Samo eške leko čakamo, ka za velkim ovinkom (kanyar) se nam eden mali varaš pokaže. Zaprav, indasveja je tau bole mali varaš biu, gnes je ena nej ranč velka ves gé, stera skrak Kolpe stodji. Njeno ménje pa nam od toga pripovejda, ka že od inda je po brgaj kaulak grauzdje raslo, se je vino delalo, so zemenice pune z njim bile.

Vinica

Vsi so si gnaki v tejm, ka nje-no ménje neka vküper z vinom ma. Depa eške gnesden se ne vej; Vinica ménje po vini ma ali pa je po zemenicaj z vinom tau ménje dobila, leko pa njoj je vinnograd ménje dau. Vinograd

že tō po vini poznani bili. Vejmo, kak je stari Rim vino rad emo. S tejm so eške eno krajino s tau pijačo prejkvzeli. Že od inda se v Vinici pa tak v cejloj Beli krajini rdeče vino dela pa pidjé. Od toga, na sterom brgej baukši pauv zemla dava, nemo nika gu-

Grad više Vinice so po leti 1400 gorpostaviti dali. Na našoj pauti po reki Kolpi smo se vsigdar s Törki srečali. Pa ranč zavolo nji so te velke zidine napravili, aj lidi pred divdijimi Osmani obrani. Zvün Vinice eške kakšo drugo ménje leko najdemo, stera so za časa naši stari Slovanov napreprišla. Od časov po leti 600 pripovejdamo, gda so si po bildji pa po drejvaj imena vesi vōzbrodili; Drenovec, H(rast) pa eške bi je najšli

je zvekšoga brejg, na sterom vinska trta raste. Kakoli obrnemo, grauzdje pa vino so botrina, mati pa oča toj Vinici bili pa ostanejo tō. Od te pijače neka trbej prajti. Eške se ne vej, kakšo sorto so inda pauvali. Od njivoga vina pa se je že davnik pisalo. Velki Janez Vajkard Valvazor leta 1583 nekak tak piše: »Grozdje iz te krajine krepka vina dava, stero po trej ali štiri lejtaj doj po guti kak palinka pečé.« Vej se pa, ka vinsko trto so kaulak Vinice že davnik pauvali. Od toga nam leto 35 pred Kristusom pripovejda. V tom leti je pleme Japodi lagvo obodilo. V velkom bitji so ji Rimljani pošteno naklestili. Japodi so

čali. Vejmo, kak leko kaj naupek napišemo pa povejmo. Vsikši pavar svojga konja vali, ka nej? Gda od Törkov pripovejdamo, trbej eške dun neka povedati. Prejk 200 lejt so v Vinico pa krajino kaulak nje ojdili pa po njoj kradnoli lidi, pauv pa blago tō. Ja, lidge so nebesko trpeli. Depa grad više Vinice pa stejne kaulak so nji dun malo stavili. Tak gnes vejmo, ka ranč v tistom časi je Vinica vse vekša pa vekša bila. Zavolo sodačije tō, stera je tam živejla, ka je skrb za nji mejla. Tadale se vej, ka znautraj stejn je 23 ramov stalo, v steri so se velke držine držale. Iz tisti časov, od steri pripovejda-

mo, se leko eden stari dokument v Vinici tapršte, tak piše: »1511. leta je v tom gradi gospaud Semenič s svojo žlatov živo, vert cejle krajine je biu. Prejk 500 Törkov je s

Prvi lidge so se na zemli gnešnjoga Črnomlja že davnik naselili. Tam gnes cerkev sv. Petra stodji pa rami kaulak nje tō. Gda so se naši stari Slavi naselili v tau krajino, so na mesti Črnomlja dosta črne zemle najšli. Vesnice, stere so tam inda stale, so do kraja dojz gorele. Takše se je s starimi slavskimi vasami tō godilo. Arheologi so 15 cm kusto skaurdjo najšli, stera je od velkoga ognja ostanola. Kaulak vsega toga leko ménje varaša iškemo

svojo sodačijov zgrabo. Vse do slejnjoga je žive nut med stejne dau zaprejtj.«

Za najbolje poznanoga možakara iz Vinice Oton Zupančič vala. V njoj se je 23. januara leta 1878 naraudo. Piso je pesmi, iz drugi gezikov je v slovensko rejč literaturo obračo, dramatik je tō biu. Njegva najbolje poznana rejč je »ciciban«, stero je un vōnajšo. Ciciban trno mladoga pojbiča znamenüje, prva kak v šaulo de. Mi pa čunaklin skrak Vinice v Kolpo pistimo, v najbolje prejgen varaš Bele krajine se pejški napautimo. Čüdno ménje za varaš v krajini, stera aj bi bejla bila.

Črnomelj

Menje varaša Črn(omelj) nam od neka črnoga pripovejda, Bela krajina pa od bejloga. Najprva od krajine nika povejmo. Tri variante živejo, zakoga volo aj bi tau ménje dobila. Prva nam od vnaugi bejli brez pripovejda, stero po cejloj krajini rastejo. Druga od bejloga vapnenog

ga kamna, steroga je na eni mestaj več kak trave. Tretja varinta pa od vcejlak neka drugoga. Tau si poglednoti moramo.

Od Črnomlja pa njegovoga

mi je doj z Gorjancov lejpa vila (tündér) prišla, stera se je v staro žensko spreobrnila. Stoniča je za bar eno prgiško bejle mele prosila. Un pa je škrkljivi biu pa njoj je črno melo nasipo. Gda je vila nazaj domau prišla, ka bi betežnomi pojbiči pogáčo spekla, je gorprišla, ka je mlinar Stonič naredo. Znorigo je. Nazaj doj k Lahinji je prišla pa Stoniča zakunila: »Ka bi tvoji kamli samo eške črno melo mleli!« Od tistoga dneva tadale iz vsikšoga zrnja pšenice je samo črna mela vōprišla. Niške več je pri njem nej škeu zrnje mleti, pomalek je na nikoj prišo pa zavolo svoje škrlivosti je srmak grato. Ja, od tec menje, ka črno-mele, Črnomelj. Dobro, tau je legenda, istina nin vcejlak na drugom brejgi Lahinje leži.

Iz povedanoga se leko vidi, ka Črnomelj trno bogato zgodovino ma. Na križarki zmejs med maurdjom pa kontinetom je stau, eške

V Beli krajini so se lidge že od inda v skur vcejlak bejli gvant vedli zravntati. Zavolé lena so pripauvali, iz njega so si takši gvant delali. Tau eške gnesden na velke v vnaugi folklorni ansamblaj živé. Ja, zavolo njivoga bejloga blaga iz lena tō aj bi menje Bela krajina vōprišlo. Leko pa zavolo vsega toga; bejloga kamna, brez pa lena tō

povejst se je v tisti časaj godila, gda je tau eške ves bila, depa eške nej imena mejla. Tam na Lahinji je svoj mlin mlinar Stonič tō emo. K nje-

gnesden stodji. Nej čüdo, ka skauzi gezere lejt vnaugi vijeri bojnanja so prejk po njem besneli.

Miki Roš

Aleksander Ružič

BOUTOŠ

V toj malojši sta bili nekda dve bouti; takša, ka so odavali melo, spice, petrol, cukker, kakše klobasi, pa platno je boutoš tudi vrezu z bale, če glij ji je bilou samo eno par, tak ka je kakšoga prberanja nej moglo biti, drugoj so pa pravili železna bouta. V toj je odavo železdje pa cigeo, cement, vapno pa kakše falate za bicikline ali pa ešče tudi za mopede se je znalo dobiti, eden slouki mali boutoš, šteromi so vsi pravili samo Boutoš. Nej je meo navado znoriti, je pa rad vsigdar na noriji biu.

Meo je eden stari moped, šteri njemi je za kratko pout od doumi do krčme, te pa dale do boute slūžo že leta pa leta, tak ka se je nej mogo nišče spomniti, od da se z njim ta po šodrastoj cesti vsakši den pomali čujška.

Meo je tudi dva pajdaša. Eden je biu debeli pa močen, drūgi pa slouki. Ta prvi se je tudi z mopedon vozo, drūgi pa z biciklinon. So pa meli pouleg toga ka so bili pajdaši, ešče dvej gnaki navadi: radi so v krčmo na frōče zavinili, pa skoron vsakši den so se tam tudi v kartanje spravili. Radi so bili, če so k sebi doubili kakšoga zvinešnjoga, ali je tisti te ponavadi vsigdar mogo, zato ka je na kartaj skoron vsigdar zgūbo, piti vōplačati. Če glij so se dostakrat svadili pa so si tudi znali grdo zgučati, so vseeno vsakši den nazaj vkūp prišli; in tak so njim lejpi dnevi, šteri so njim bili edino zadovolstvo, in so niti nej kaj drūgoga poznali, pomali taši, nej ka bi se za drūgo kaj brigali.

Je pa biu Boutoš vseeno skr-

ben boutoš; pri njen se je dalo dobiti ešče kaj drūgoga tudi. Če je nej meo, ka so lidje prosili, se je pobriogo in je naroučo, tak ka je za eno par dni bilou že pri njen. Bouto je meo odprejto skoron cejli den. Pravzaprav je bila tudi skoron cejli den zaprejta, zato ka je biu, da je nej meo kūpcov, v krčmej, in če je štoj ščeo kaj pri njen kūpiti, se je mogo najprle staviti v krčmej in tan najprle naroučiti frōč, se razmi, ka tudi za sebe pa največkrat za njegviva pajdaša, in te je po enon časi vsakši vūpo, ka de Boutoš šou v bouto. Če glij je nej bila daleč vkraj od krčme, je kipūvanje pri njen ponavadi dugo trpelo.

Rezo je tudi glažojno. Po meri. Tak je ednook bilou, ka je ženska prišla po glažojne za oukna, štere je par dni prle pri njen naroučila. Lepou njej je v pak papir zamoto. Ženski se je cejla stvar trno na velki vidla, pa si je gučala:

»Kakši velki pak je tou, kak pa tou domou prnesen!«

»Če ščejte, van ga na mali spravin!«

Rad je koga kaj napelo. Prišo je eden človek, bole fajn spravleni v bouto in Boutoš je včasi vido, ka se je nika inan tudi napoto, nej samo k njemi. In te je guč etak šou:

»Koma si se napouto, Kari, ka si tak fak fajn spravleni?«

»Iden na bus. V varaš. Ščen si eden par gvanta kūpiti.«

»Če že ideš v varaš, bi meo telko časa, ka bi v našo glavno železno bouto stoupo, pa bi prneso tri auspuflagere. Samo povej, ka je tou za mene, pa ti dajo.«

Kari je nej znao, ka v auspufi nega lagerov in da je tou proso, so se z njega tak smejali, ka ga je vse sram bilou. Tou je Kari Boutoš nikdar nej odpūsto in je njemi tudi nazaj dao. Eno

par dni potejn je prišo v bouto in je naroučo za botoro vejnec, ka je prej mrla. Boutoš je lepou vse na črni pantlik gornapiso, kak se v sloboud za mrtvin šika napraviti, ali je v tiston dnevi prišla v bouto tudi botra. Da je zaglednila na pulti venec, napisani na njo od botrine, je Boutoša tak vōšpotala, ka je lekaj tisti den več nej v krčmo šou. Cejla prilika se je friško vōrazvedla in té špot je na obema osto dugo časa. Tudi ešče gnesden, da se štoj na Boutoša spomni, od toga zna guč iti.

Duga lejta je Boutoš svojom narodi slūžjo pa pomali dneve tatisko, a je prišo tudi čas za penzijo. Kak se je razvedlo, ka do staro železno bouto dozapejrali pa nikšo boukšo napravili, je Boutoš tudi znao razmeti, ka so njemi boutoški dnevi odišli. In tak se je za v penzijo spiso. Pouzvali so ga v glavne varaške pisarne; vsi moški v kravatinaj, ženske pa s friškimi dajeri so ga tan čakali. Na stouli je biu velki pak v celofan zamotani pa z rdečin pantlikon zvezjani. Notri so se vidli porcelanasti talejri, pa sklejce, pa ešče škatūla z escajgon. Te je takša navada bila, ka so po firmaj za penzijo davali jedilni servis. Glaven njemi je guč držo in na dugo valo, kak je biu skrben boutoš nej samo zato, ka se je za lidi brigo, nego je tudi asekejloj firmi delo. Na konci pa je v enon smeji ešče tapravo:

»Dragi naš dugoletni sodelavec. Zdjaj san te samo valo, zdaj te pa moren malo ešče ošpotati. Zakoj, bi znao pitati. Poven ti, ka zatou, ka si tak dugo boutoš biu, pa si nej ranč telko znao znoriti, ka bi si v življenji eden auto spravo; in tak boš se ešče dale samo s ten svojim starrin mopedon vozo.«

Litanije v Otkovcih

21. avgusta zgodaj popoldne je verjetno bilo malo ljudi, ki so verjeli, da bomo lahko litanije v Otkovcih izpeljali brez večje nevihte. To potrjuje tudi, da so nekateri vzeli s sabo poleg jopiča kar dva dežnika, ko so malo pred 16. uro prispeli na kraj prireditve. Oblaki so se kar zbirali in zbirali, vendar smo med

Člani Cerkevnege pevskega zbora Števanovci z župnikoma Tiborjem Tóthom in Dejanom Horvatom ter s predsednico Zveze Slovencev Andrejo Kovacs in slovensko zagovornico Eriko Köleš Kiss

poslušanjem ubranega petja Cerkevnege pevskega zbora Števanovci in molitvijo z župnikoma Tiborjem Tóthom in Dejanom Horvatom pozabili na črne oblake, ki so nam vsak trenutek obetali dež. Čeprav se je do konca litanij vreme dokaj ohladilo, niti kapljice dežja ni padlo.

V čudovitem okolju smo se lahko družili in veselili tega, da se lahko vsako leto na tretjo nedeljo avgusta srečujemo na tradicionalnih litanijah pri otkovski kapelici.

Verniki, ki so se zbrali ob kapelici, da bi skupaj zmolili litanije

Prireditve, ki so jo ob številnih domačinih obiskali še vodje slovenske narodne skupnosti in obiskovalci iz okoliških vasi, sta organizirala Društvo za lepšo vas in ohranjanje tradicije Števanovci in Zveza Slovencev na Madžarskem.

Brigita Soós

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 2. SEPTEMBRA
DO 8. SEPTEMBRA**
PETEK, 02.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost: Kako deluje znanost, 10:35 TV-izložba, 10:45 Šef doma, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Napoleon: Usoda in smrt, 14:25 TV-izložba, 14:40 Prisluh-nimo tišini, 14:55 TV-izložba, 15:10 Mostovi - Hidak, 15:45 Otroški program, 16:20 Infodrom, poletje 2022: Šola, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:05 Šef doma: Zapečene mesne kroglice s sirom, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Poletni pozdrav, 21:25 Sledi: dr. Matija Gregor Kraškovič, prvi slovenski balonar, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Kinoteka: Nasilje svobode, 0:50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:10 Napovedujemo

PETEK, 02.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:45 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 11:50 Vaterpolo: Srbija - Slovenija, evropsko prvenstvo, 13:30 O živalih in ljudeh, 14:10 Na vrtu, 14:35 Velika vojna na TV zaslonu, 15:10 Zoran Predin: koncert ob 40-letnici ustvarjanja, 16:50 V vrtincu ljubezni, 17:55 Hokej: TPS Turku - SŽ Olimpija, liga prvakov, 20:20 Panorama, 20:55 Gospodarstvo, 21:15 Magnet, 21:35 Infiltriranec, 23:50 Ključ, 0:50 Videonoč

SOBOTA, 03.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Otroški program, 9:10 Male sive celice, 9:50 Holly Hobbie, 10:35 Infodrom, poletje 2022: Šola, 10:50 Osvežilna fronta: Poljubljanje, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! Upokojeni, a ne v pokoju, 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 Kaj govoriš? = So vakeres? 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Na lepše: Poček in Kostel, 14:40 Prisluh-nimo tišini, 15:00 Vrtičkarji, 15:30 Rojaki, 16:00 New neighbours - Novi sosedje: Glasni sosedje, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Ambienti, 18:00 Sobotno popoldne: Poletni izbor, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:05 Očetje in hčere, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:30 Nedolžna, 23:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 0:50 Napovedujemo

SOBOTA, 03.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 7:50 Spomini: Zora Konjajev, 10:30 Naš vsakdanji kruhek: Nova služba, 10:55 Naš vsakdanji kruhek: Čik, 11:25 Avtomobilnost, 12:00 Kajak-kanu: Slalom na divjih vodah, svetovni pokal, 13:40 Pravi moški, 15:50 Odbojka (Ž): Azerbajdžan - Slovenija, kvalifikacije za evropsko prvenstvo 2023, 17:30 Katar 2022, 18:00 Slovenec po izbiri, 19:00 Specialna enota Dunaj: Duh v stroju, 20:00 Športno plezanje: Težavnostno plezanje, svetovni pokal, 22:10 OdBita pot: Severna Amerika, 22:40 Kino Šiška open, 10 let Kina Šiška, 23:55 Videonoč

NEDELJA, 04.09.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:00 Nedeljsko bogoslužje, prenos iz župnije Pragersko, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Poletni pozdrav, 14:50 TV-izložba, 15:10 Večji svet, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Dolina Itria in Ostuni, 17:55 Joker, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Sisi, 21:05

Intervju, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:25 Naša dediščina, 0:10 Za lahko noč: Navdih klasike: Harfistka Anja Gaberc (Claude Debussy, Mesečina), 0:20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:45 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:40 Napovedujemo

NEDELJA, 04.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip: Svetovni etos, 7:15 Ugriznimo znanost: Kako deluje znanost, 7:40 Sebastian Bertoncelj, Simfonični orkester RTVS in En Shao, 8:10 38. festival tamburašev in mandolinistov Slovenije, 8:45 Slovenski skladatelji mladim, Orkester Slovenske filharmonije in Marko Hribernik, 9:30 Mladi virtuoz: Patricija Avšič, violina, 9:40 Ambienti, 10:30 Naš vsakdanji kruhek, 11:30 Kajak-kanu: Slalom na divjih vodah, svetovni pokal, 13:15 Gajin svet, 14:45 Odpotovanja: Madagaskar, 16:00 OdBita pot: Severna Amerika, 16:45 šKraljice Oranga, 18:00 Specialna enota Dunaj: Uganka, 18:55 Hokej na ledu: Grizzlys Wolfsburg - Olimpija, liga prvakov, 21:25 Žrebanje Lota, 21:30 Arena, 22:30 Umor na otoku, 23:30 Joker, kviz, 0:40 Videonoč

PONEDELJEK, 05.09.2022, I. spored TVS

6:20 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Obzorja duha, 10:40 TV-izložba, 10:55 Šef doma: Zapečene mesne kroglice s sirom, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Himalaja kliče, 14:30 S-prehodi: Fabrizio Polojac, ustanovitelj satirične skupine Vile & Vampi, 15:00 Dober dan, Koroška, 15:40 Otroški program, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Igor Paldauf, inovativni mladi kmet 2019, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:05 Šef doma: Reciklaža suhega kruha, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Magellanovo neverjetno popotovanje, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Umetnost igre, 23:20 Sodobna podoba Glasbene matice Ljubljana, 23:30 150. obletnica Glasbene matice Ljubljana, 0:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:55 Napovedujemo

PONEDELJEK, 05.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:50 Videotrak, 11:45 Dobro jutro, 14:45 Prisluh-nimo tišini, 15:15 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Dolina Itria in Ostuni, 16:00 Ljudje in zemlja, 17:10 Sledi: dr. Matija Gregor Kraškovič, prvi slovenski balonar, 17:50 Čez planke: Azori, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:30 Črna kronika, 20:50 Magnet, 21:00 Odpotovanja: Čile: Gor in dol, 21:50 Podjetno naprej: Igor Paldauf, inovativni mladi kmet 2019, 22:25 Stopnice, 22:45 Osa, 23:20 Videonoč

TOREK, 06.09.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Umetnost igre, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Reciklaža suhega kruha, 11:05 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Francija - potovanje skozi čas, 14:30 Duhovni utrip: Svetovni etos, 14:45 TV-izložba, 15:00 Kanape/Kanapé, 15:40 Ezopovo gledališče: Požrešni pujsek - Pes in njegova senca, 15:50 Nezmotljivi detektivi, 16:05 Smrtonosni plenilci: Morski psi, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Alpe-Donava-Jadran, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:00 Šef doma: Curry, eksotika po domače, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Obsodba: Primer Stephena Lawrencea, 20:55 München 1972, 22:00

Odmevi, Špor, 22:45 Pričevalci: Anton Pavlica, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:50 Napovedujemo

TOREK, 06.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Dobro jutro, 14:20 Josip Jurčič, 15:30 Avtomobilnost, 16:30 Vlado Kreslin - 30 let v Cankarjevem domu, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:30 Koda, 20:50 Magnet, 21:10 Lahko noč, gospodična, 22:50 Kaj govoriš? = So vakeres? 23:20 Videonoč

SREDA, 07.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Alpe-Donava-Jadran, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Curry, eksotika po domače, 11:00 Vem! 11:35 TV-izložba, 11:50 Napoleon: Usoda in smrt, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Svet brez čebel, 14:30 Osmi dan, 15:10 Rojaki, 15:35 Mostovi - Hidak, 16:05 Male sive celice, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Posebne zgodbe: Za vedno, 17:50 Bela in Sebastijan, risanka, 18:00 Šef doma: Odpuljena svinjina, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Starost je norost, 21:35 Muha, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Panoptikum, 23:40 Posebne zgodbe: Za vedno, 0:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:30 Napovedujemo

SREDA, 07.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:00 Videotrak, 9:15 Kanape - Kanapé, 10:00 Dobro jutro, 12:55 Sledi: dr. Matija Gregor Kraškovič, prvi slovenski balonar, 13:20 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Dolina Itria in Ostuni, 14:00 Koncert ob podelitvi Nobelove nagrade za mir 2021, 15:20 Ambienti, 15:50 Nedeljsko popoldne, 17:20 V vrtincu ljubezni, 18:20 Panorama, 18:40 Zdravje, 18:55 Magnet, 19:20 Odbojka (Ž): Slovenija - Azerbajdžan, kvalifikacije za evropsko prvenstvo 2023, 21:00 Žrebanje Lota, 21:15 Na utrip srca: Philharmonix, berlinsko-dunajski glasbeni klub, 22:00 Skrivnost gozda mrtvih: Izginotje, 23:05 Videonoč

ČETRTEK, 08.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Posebne zgodbe: Za vedno, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Odpuljena svinjina, 11:05 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Dediščina Evrope: Veliki slikarji na malem zaslonu: Mladi Picasso, 14:25 TV-izložba, 14:40 Slovenski utrinki, 15:10 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, 15:45 Holly Hobbie, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost: Možgani in glasba, 17:50 Reaktivčki, risanka, 18:00 Šef doma: Dvojno zeleno, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 20:55 Himalaja kliče, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:20 Dediščina Evrope: Pogodba, 1:20 Ugriznimo znanost: Možgani in glasba, 1:45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2:10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 3:05 Napovedujemo

ČETRTEK, 08.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:00 Videotrak, 10:15 Dobro jutro, 13:15 Panoptikum, 14:20 Vstanimo v suženjstvo zakleti, 15:35 Poletni pozdrav, 17:20 V vrtincu ljubezni, 18:20 Panorama, 18:40 Znanost in tehnologija, 18:55 Magnet, 19:10 Hokej: SŽ Olimpija - TPS Turku, 21:40 Avtomobilnost, 22:10 Ambienti, 22:45 Mladi baletni talenti: Antoneta Turk in Filip Jurič (Romeo in Julija), 23:00 Slovenska jazz scena: Big band RTV Slovenija, 23:45 Videonoč

Vabilo

Zveza Slovencev na Madžarskem
Vas vljudno vabi
na zborovski koncert z naslovom

JESENSKI POZDRAV,

ki bo v nedeljo,
11. septembra 2022,
ob 14. uri v Slovenskem domu v Monoštru.

Na koncertu sodelujejo:

- MePZ Slovenski dom, Zagreb
- MePZ Avgust Pavel ZSM
- MePZ Ivana Cankarja, VRHNIKA
- MePZ Andrej Maroša DU Beltinci

Naš program sta podprta:

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Slovenec sem!

Leta 2022 do na Vojvaskom listu vkáppisál.

Ne pozabi!

Szlovén vagyok!

Ne felejtse el! 2022-ben Magyarországon népszerűtlük lesz!

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

SREČANJE TRAKTORISTOV IN PREDSTAVITEV MOTORNIH ŽAG NA SLOVENSKI VZORČNI KMETIJI NA GORNJEM SENIKU

Razvojna agencija Slovenska krajina Vas vabi na srečanje
traktoristov ter predstavitev motornih žag, ki bo

**3. septembra 2022. (sobota) od 16.00 ure naprej
na Slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku!**

Program: 16.00 – Predstavitev motornih žag ter srečanje traktoristov
V okviru srečanja bomo izbrali najbolj čisti in najbolj umazani
traktor, pa tudi najbolj glasen in najbolj tih traktor.
Vsi udeleženci bodo nagrajeni!
16.00 – 20.00 Napihljivi grad za otroke
19.00 – Veselica z ansamblom D-DUR iz Slovenije

VLJUDNO VABLJENI!

ZASEDANJE KOORDINACIJE AGRASLOMAK V GORNJI RADGONI

V sredo, 24. avgusta, se je sestala koordinacija AGRASLOMAK iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Srečanja, ki se je odvijalo v okviru 60. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA v Gornji Radgoni, so se udeležile slovenske kmetijske organizacije iz zamejstva. Predstavniki le-teh so na srečanju ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ireno Šinko ter ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Mateja Arčona seznanili

Udeleženci zasedanja z ministrom za Slovence v zamejstvu in po svetu Matejem Arčonom in ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ireno Šinko

z delovanjem, aktivnostmi in izzivi, s katerimi se soočajo v svojih državah. Na sestanku so bili prisotni predstavniki Kmečke zveze Trst iz Italije, Skupnosti južno koroških kmetov in kmetov ter Kmečke izobraževalne skupnosti iz Avstrije, Razvojne agencije Slovenska krajina iz Porabja in Kmetijske izobraževalne skupnosti Gorski kotar iz Hrvaške.

Kmetijska dejavnost Slovencev v zamejstvu je izrednega pomena za ohranjanje slovenskega jezika in identitete ter prenašanja stoletnih tradicij in vrednot na mlajše rodove. Že pred srečanjem je ministra Arčona na razstavnem prostoru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sprejela ministrica Šinko, ki je ministru ob tej priložnosti izročila tudi zbornik, ki so ga pripravili ob 10. obletnici delovanja koordinacije.

*Vir: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Slike: Ana Šket*